

**Expertní zpráva o schválených nebo implementovaných projektech
a nových návrzích předložených 26. zasedání ministrů zemí
Visegrádské skupiny zodpovědných za kulturu**

V Plzni dne 10. června 2016

Vážení ministři,

Vážené Excellence,

vážené dámy a pánové,

je nám ctí představit Vám zprávu z jednání ministerských expertů, která vyhodnocuje pokrok v realizování projektů s podporou ministerstev zemí Visegrádské skupiny zodpovědných za kulturu a jejich dosažené výsledky. Tato zpráva je zaměřená na období od posledního zasedání ministrů kultury zemí V4 v Bratislavě v červnu 2015.

S cílem zintenzivnit spolupráci zemí V4, se experti snažili při hodnocení projektů a programů dosáhnout společného stanoviska. Nyní Vás seznámíme s programy, které jsou v současnosti ve fázi realizace, a předložíme je ministrům ke schválení. Hlavní finanční instrumenty k podpoře společných projektů jsou zakotveny ve Finančním memorandu podepsaném zeměmi V4 v roce 2004.

Programy ve fázi realizace

1. Kolokvium knihovnicko-informačních pracovníků zemí Visegrádské skupiny

První kolokvium, nazvané „Knihovny ve znalostní společnosti“, se konalo v Bánské Bystrici v roce 2006. Ve světle úspěchu události a jejímu souladu s prioritami Evropské unie se uskutečnilo druhé kolokvium na téma „Digitalizace – prostředek k ochraně a zpřístupnění dokumentů“, a to v Moravské zemské knihovně v Brně v roce 2008. Národní knihovna ve Varšavě navázala uspořádáním třetího kolokvia pro knihovnicko-informační pracovníky v roce 2011 ve Varšavě. Pořádaný workshop byl příležitostí k představení technických a organizačních řešení pro výměnu zkušeností a diskuzi nad podstatnými otázkami. Další odborná konference „Budování kulturní kapacity pro digitalizaci a zpřístupnění kulturního dědictví“ byla uskutečněna v rámci polského předsednictví ve Visegrádské skupině v únoru 2013 ve Varšavě. Tématikou „Zpřístupňování digitálního obsahu: masová digitalizace, uložení e-legal, otázky autorských práv – zkušenosti národních knihoven“ se zabývalo kolokvium v roce 2013 v Budapešti. Další kolokvium se uskutečnilo ve Fertődu v roce 2014. V průběhu slovenského předsednictví ve skupině se konalo ve dnech 8. - 9. června 2015 v Bratislavě další kolokvium s titulem „Knihovny v zemích V4+ a vyhlídky jejich budoucího

rozvoje do roku 2020“. Dosud poslední kolokvium proběhlo za předsednictví České republiky v Moravské zemské knihovně v Brně od 31. května do 1. června 2016 na téma: „Knihovny v zemích V4+ v nástrahách digitálního věku“. Sympóziu se zabývalo formami a možnostmi spolupráce mezi knihovnami v souvislosti s koncepcemi Národních knihoven pro období 2016-2020 a právními aspekty digitalizace. Příští kolokvium se bude konat v průběhu polského předsednictví v letech 2016-2017.

Doporučení pro ministry:

Ministři oceňují pokrok k dnešnímu dni a plně podporují nadcházející aktivity odehrávající se v rámci projektu.

2. Pracovní skupina pro kulturní dědictví v zemích V4

V roce 2006 ministři zemí Visegrádské skupiny zodpovědní za kulturu přijali rozhodnutí ustanovit pracovní skupinu k rozlišení a analýze příležitostí a hrozeb pro kulturní dědictví, jež vyplývají ze společenských a ekonomických změn probíhajících v zemích V4 a v regionu střední Evropy. Expertu této skupiny koordinuje Mezinárodní kulturní centrum v Krakově. Od roku 2007 se skupina zabývá kromě jiného: řízením dědictví, řešeních problémů historických míst a lokalit na Seznamu světového dědictví UNESCO. Pracovní skupina se v současnosti zabývá následujícími podprojekty:

2a. Letní škola kulturního dědictví zemí V4

Letní kurz na téma řízení lokalit zapsaných na Seznamu kulturního dědictví UNESCO v zemích Visegrádské skupiny je cílen na odborníky a studenty ze zemí V4 a navržen k diskuzi na témata jako jsou právní předpisy UNESCO, místní řešení řízení kulturního dědictví a jeho ochrany v zemích V4. Od roku 2009 zorganizovalo Mezinárodní kulturní centrum pět kurzů ve spolupráci se svými partnery ve Visegrádské skupině. Každý kurz byl uspořádán v jiné zemi a přijal skupiny 20 lidí, zejména profesionálů z oblasti kulturního dědictví ze zemí V4 a jejich sousedů. Polsko a Slovensko organizovali kurz v minulém roce a tematicky ho věnovali městu Bánská Štiavnice a jeho dědictví důlního průmyslu. Již osmý kurz se uskuteční letos v červenci za organizace Polska a Maďarska, a bude se věnovat Benediktinskému opatství Pannonhalma ze Seznamu světového dědictví UNESCO.

2b. Fórum dědictví střední Evropy

Cílem Fóra, organizovaného každé dva roky, je diskuze o současných trendech, výzvách a příležitostech. Dále se jedná o výměnu myšlenek, zkušeností a postupů. Fórum se zabývá také rozlišováním a rozvojem udržitelných strategií a slouží též k formulaci doporučení pro ochranu a udržitelné řízení kulturního dědictví. Tři ročníky (2011, 2013 a 2015) Fóra se konaly v Krakově. Čtvrté Fórum dědictví se odehraje v Krakově v červnu 2017 pod titulem „Dědictví a společnost“. Toto hlavní téma přitáhne vědce a odborníky z rozmanitých disciplín. Čtvrté Fórum se zaměří na následující témata: společenství dědictví (pohled a účast), vytrácející se dědictví (dědictví krutosti 2. světové války a dědictví doby

komunistického režimu), rekonstrukce vzpomínek, výzvy uchovávání dědictví (se zaměřením na architekturu středně-pozdního 20. století). Výsledkem uskutečněných Fór jsou sborníky obsahující články založené na prezentovaných příspěvcích.

Doporučení pro ministry:

Ministři podporují aktivity Pracovní skupiny pro kulturní dědictví v zemích V4 v plném rozsahu a s potěšením očekávají realizaci dalších aktivit ve výše zmíněných oblastech.

3. Spolupráce v oblasti živého umění v zemích V4

3a. East European Performing Arts Platform (Východoevropská platforma živého umění – EEPAP)

Východoevropská platforma živého umění (eepap.culture.pl) pracuje s cílem pěstovat rozvoj živého umění ve střední a východní Evropě a primárně cílí na nezávislé umělce, kurátory, kritiky, teoretiky a jednotlivce pořádající divadelní nebo taneční rezidence a festivaly, pocházející z 18 zemí, které zahrnují také balkánské země a země východního partnerství. Jedním z cílů EEPAP je sdílení zkušeností z období procesu transformace v zemích V4 s ostatními regiony východní a střední Evropy v oblasti divadla a tance.

Záměrem EEPAP je podpora a usnadňování mezinárodní výměny mezi umělci a aktivisty a rozvoj vzdělávacích programů soustřeďujících se na živé umění. Hlavní aktivity projektu jsou: vedení platformy – webové stránky eepap.culture.pl sloužící jako nástroj pro výměnu znalostí, kontakty a zkušenosti členů platformy (workshopy, semináře, laboratoře); vzdělávací program Desant zaměřený na společenský a politický kontext současného umění ve východní Evropě; pestrá nabídka rezidenčních programů pro divadelní tvůrce, choreografy, mladé kulturní manažery a producenty organizované ve spolupráci s významnými kulturními centry a festivaly (rezidence proběhly v průběhu divadelního festivalu Divadelná Nitra International Theatre Festival na Slovensku, spolupráce bude pokračovat i v roce 2016); výzkumné projekty v oblasti živého umění („Platforma: Východoevropská společnost živého umění“, články o uspořádání živého umění byly publikovány na webové stránce EEPAP). Projekt úzce spolupracuje s předními evropskými centry tance a divadla.

V této chvíli EEPAP zpracovává projekt: „Platforma: Východoevropská společnost živého umění“, jehož hlavním cílem je ustavení platformy vzájemného porozumění, a to vysvětlováním nejdůležitějších a nejpoužívanějších termínů. V roce 2016 budou sebrané texty připravovány k vydání a publikovány, nejprve v elektronické verzi. Výrazy, které jsou momentálně v řešení, zahrnují národní divadla, amatérská divadla a archívy.

3b PACE.V4, Performing Arts Central Europe

Projekt probíhající spolupráce institucí živého umění Visegrádu, který náleží do sítě Performing Arts Central Europe – Visegrad Countries Focus (PACE.V4), která byla založena v roce 2012 jako součást strategie společné prezentace a výzkumné strategie s cílem posílit soudržnost zemí Visegrádské skupiny, rozvíjet její viditelnost na mezinárodní kulturní scéně, propagovat současný sektor živého umění zemí V4 a obecně pak propagovat značku „Visegrád“ a posílit mezinárodní kontakty a spolupráci umělců a zainteresovaných subjektů Visegrádu na mezinárodní úrovni. Strategie se uplatňuje na prioritních mezinárodních akcích jako největší světový veletrh živého umění anebo na důležitých mezinárodních divadelních/tanečních/hudebních festivalech a v rámci visegrádského regionu také ve formě specializovaných událostí (konference, setkání, workshopy, prezentace, networking a další).

Hlavní projekt pro rok 2016 je „Putovní konference PACE.V4/Doprava a Infrastruktura v živém umění V4“, který se odehraje ve dnech 4. -15. června 2016 v Budapešti, Tatabánye, Topolčanech, Žilině, Olomouci, Ostravě, Katowicích a Krakově a kombinuje prvky expertního jednání, showcase pro mezinárodní kulturní obec a práci s různorodými skupinami publika a zástupci institucí ve visegrádsském regionu. Událost se nese v duchu divadla a v jeho roli společenského a politického prostředku, který nese tyto hlavní atributy: přístupnost, mobilitu a infrastrukturu produkce živého umění. Konference je soustředěna na výzkum, vzájemné propojení a propagaci divadelnické infrastruktury (zahrnuje jak bohaté kulturní dědictví architektury divadla střední Evropy jako jednu konkrétní charakteristiku regionu tak nové nezávislé kulturní centra se vznikem zejména po roce 1989). Dalšími výstupy projektu jsou společná webová stránka PACE.V4 projektu v anglickém jazyce a prezentace výsledků projektu na evropských festivalech a v zemích Východního partnerství.

Doporučení pro ministry:

Ministři oceňují úspěšné pokračování projektů EEPAP a PACE.V4.

4. Semináře hodnotící využívání fondů EU v oblasti kultury a kreativních průmyslů

Z iniciativy a za organizace tehdejšího maďarského ministerstva školství a kultury se odehrál v Budapešti v roce 2009 seminář o využívání fondů Evropské unie pro oblast kultury v zemích V4. Pro účastníky pracující v této oblasti v zemích V4 to byla jedinečná příležitost k výměně zkušeností, analýze výsledků a překážek v procesu užívání evropských fondů a také to byla příležitost sdílet nápady spjaté s plánováním a realizací programů a projektů. Ministerstvo kultury České republiky organizovalo a hostilo setkání expertů z ministerstev zemí V4 zodpovědných za kulturu v roce 2011 v Mikulově. Setkání sloužilo k výměně informací o stavu příprav pro nadcházející programové období EU na léta 2014-2020. V roce 2012 Slovensko uspořádalo další setkání v Bratislavě, jehož cílem byla výměna přímých zkušeností z vývoje programů a realizace projektů. V Polsku ve Varšavě se v dubnu 2014 odehrálo setkání věnované dvěma problémům z oblasti využívání evropských fondů: opatření

a statistika v kontextu využívání evropských fondů a podpora kulturních a kreativních průmyslů v novém finančním rámci 2014-2020. Poslední schůze expertů proběhla v Praze ve dnech 7. – 9. dubna 2016 a pořádalo ji Ministerstvo kultury České republiky ve spolupráci s Národním filmovým archívem. Seminář na téma Audiovizuální data: od akvizice po metadata, který souvisel se současnými problémy vyvstávajícími v kontextu využívání evropských fondů: uchovávání analogových dat, digitalizace, evidence sbírek, metadata a tak dále.

Doporučení pro ministry:

Ministři oceňují úspěch veškerých setkání, jež byla věnována tomuto tématu a těší se na nadcházející události.

5. Visegrádská iniciativa audiovizuální spolupráce

Mezinárodní spolupráce v audiovizuální oblasti je přirozenou a neoddělitelnou součástí kultury mnoha evropských zemí. Projekt *Visegrádská iniciativa pro audiovizuální spolupráci* buduje na předchozích pozitivních zkušenostech spolupráce mezi zeměmi V4 v této oblasti a jeho cílem je vytvořit společnou platformu pro koordinaci a iniciativu zaměřenou na další rozvoj.

Expertí z národních filmových fondů zemí V4 se setkali v březnu 2014 v Bratislavě a diskutovali o možnostech spolupráce. Následující setkání představitelů filmových fondů zemí V4 se konalo v červnu 2014 v průběhu Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech. Na pořadu schůze byly prezentace jednotlivých fondů, a to z hlediska možností podpory filmových koprodukcí a též představení vybraných koprodukčních projektů v jednotlivých zemích. Setkání a prezentace se konaly pod záštitou a za podpory Státního fondu kinematografie České republiky a ve spolupráci s mezinárodní organizací Film New Europe. Z iniciativy maďarské strany se konalo setkání, v průběhu Hungarian Film Week v Budapešti v říjnu 2014, na kterém diskutovali představitelé Maďarského filmového fondu, slovenského audiovizuálního fondu a Film New Europe. Témata diskuze zahrnovala zúžení vymezení oblastí potenciální spolupráce mezi filmovými fondy zemí V4, jež vedlo k návrhu ustavit společné výzvy filmový fondů pro rozvoj koprodukčních projektů.

Další pracovní setkání představitelů filmových fondů z České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska společně s představiteli filmových fondů z Chorvatska a Slovinska se konalo v průběhu Visegrádského animačního Fóra v Třeboni v České republice. Setkání proběhlo z iniciativy České republiky v květnu 2016. Účastníci diskutovali o skutečném potenciálu pro užší spolupráci mezi filmovými fondy, co se týká podpory rozvoje a produkce koprodukční animované tvorby. Český filmový fond připravuje závěry ze setkání a konkrétní návrhy budou dále rozvíjeny skupinou expertů a představitelů fondu v průběhu Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech v červenci 2016. Očekává se, že tato

iniciativa povede ke společné aktivitě zúčastněných zemí, jejíž výsledkem budou koordinované výzvy na podporu koprodukčních projektů.

Doporučení pro ministry:

Ministři v působnosti svých pravomocí podporují myšlenku spolupráce v oblasti audiovizí.

6. Projekt mezinárodních odborných kurzů (Visegrád a EU/Convergence Academy)

Hlavním cílem loňského ročníku odborných kurzů pořádaných organizací Konvergence – Společnost pro komorní umění byla realizace série kurzů vedených předními koncertními umělci stejně jako učiteli, kteří působí na hudebních institucích. Plánované kurzy konané jednou za měsíc v průběhu roku (kromě prázdnin a termínů mimo semestr) doplnily ze strany pořadatele speciální workshop, jako Mezinárodní kurzy přednesu v městě Bánovce nad Bebravou, které se odehrály o víkendu v říjnu 2015 a společně s nimi také masterclass klavíristy Alexandara Serdara na konzervatoři v Košicích. Účast na masterclasses, bez poplatku pro momentálně studující i další studenty, byla rozmanitá. Zájem projeví i studenti z okolních zemí, zejména z České republiky (Praha, Brno), ale také z Maďarska. Odborných kurzů se zúčastnilo 15 až 50 studentů v průměru, zároveň však příležitostně vzrostla účast až na 80 osob. Víkendový kurz v Bánovcích navštívilo 24 aktivních účastníků, přednostně ze Slovenska, České republiky (Brno, Ostrava), Ukrajiny a Maďarska. Studenti ze vzdálenějších zemí (Srbsko, Slovinsko, Švýcarsko) také projeví zájem.

Hlavními partnery projektu jsou Hudební akademie Franze Liszta v Budapešti v Maďarsku, Janáčkova akademie múzických umění v Brně v Česku a Hudební akademie Karola Szymanowského v Katovicích v Polsku.

Realizované kurzy byly přípravnou fází pro hlavní projekt – Konvergence Mezinárodní kurzy přednesu 2016/2017.

Doporučení pro ministry:

Ministry plně podporují aktivity projektu a vítají jeho uskutečňování.